

REVISJONSDOKUMENT FOR BLEKSVATN OG STORELVA I ANDØY KOMMUNE,- UTTALELSE FRA ANDØY JEGER & FISKEFORENING.

Kravet om revisjon av vilkårene for regulering av Bleksvatnet ble som kjent reist av Andøy Jeger & Fiskeforening (AJFF) i 1999. Grunnen til at vilkårene burde revideres mener AJFF er at anadrom fisk igjen skal få vandre opp til Bleksvatnet, slik tilfellet var i tiden før vannkraftutbyggingen. Etter utbyggingen er slik vandring opphørt fordi det tidligere elveleiet ble tørrlagt.

Historikk

Vassdraget var tidligere et meget rikt sjørøyevassdrag. Dette kan dokumenteres ved å snakke med eldre folk i tilgrensende bygder. Det hevdes at dette var et av Nordlands beste vassdrag for nettopp sjørøye. I tillegg var det laks og sjø-ørrett i vassdraget. Disse fiskeslagene er fortsatt tilstede, men har kortere elvestrekning tilgjengelig (all oppgang stopper i praksis ved kraftstasjonen).

Om sjørøye

Røye og sjørøye er ikke to forskjellige arter. Begge to er samme art. Det er omstendighetene i vassdraget, i hovedsak næringstilgangen, som avgjør at noen røyer velger å vandre til havet, mens de øvrige forblir i vannet. (En forutsetning for vandringen er selvsagt at elva ut ikke har for stort fall,- derfor finnes ikke sjørøyer i høyereliggende vann). I utgangspunktet er det for lite mat til alle i vannet. De største røyene, som i hovedsak lever av småfisk, forblir i vannet, mens røyer i mellomklassen tar turen ned elva til havet/fjorden, der de i løpet av 1-2 mnd legger kraftig på seg før de igjen vandrer opp til vannet. I vann der næringstilgangen er god er det ingen grunn for å legge ut på den farlige vandringen ut, og slike vann produserer følgelig ikke sjørøyer. Det er hevdet i revisjonsdokumentet at sjørøyebestanden er tapt, og at det vil ta generasjoner (fiske-generasjoner) før en ny bestand evt kan etableres, og videre at det må settes ut sjørøyer fra nabovassdrag for å oppnå dette. Jeg viser igjen til at røye og sjørøye er samme art, derav samme genmateriale. Røya i Bleksvatnet har gjennom svært lang tid tilpasset seg de lokale forhold, der utvandring til hav er et vesentlig element. Dette betyr at dersom den igjen fikk muligheten til det, ville en del av røyene søke til havet, og pr definisjon bli sjørøyer. Sjørøyene ville altså være tilbake i vassdraget ganske raskt, gitt at de kunne vandre opp og ned elva. (Kilde : Gjermund Andreassen, "Røye" ,2001, Naturforlaget).

Sjørøye er en svært verdifull sportsfisk, og favoritten til mange fiskere. Den er langt mindre vanlig enn laks og sjø-ørrett.

I revisjonsdokumentet er det listet opp 4 ulike tiltak, der tiltak nr 3 gjelder opp- og nedvandring av anadrom fisk. Det er dette tiltaket som etter vår mening er det vesentligste. Tiltak nr 1 : automatisk omløpsventil er positivt sett fra vårt synspunkt. Tiltak nr 2 : reetablering av produktiv strekning for laksefisk er også positivt, og blir en sideeffekt under tiltak nr 3. Tiltak nr 4 : biologiske undersøkelser- dette er et tiltak som forutsetter at tiltak nr 2 og/eller nr 3 er

gjennomført. Det ville være logisk å undersøke om gjennomførte tiltak (2 og/eller 3) har hatt tilsiktet effekt. Vi har ingen formening om hvor ofte slike undersøkelser bør gjøres, men her vil dessuten tilbakemeldinger fra fiskere/ fangstrapporter være et verdifullt materiale.

Tiltak nr 3 : Opp- og nedvandring av anadrom fisk.

Det er som nevnt reetablering av sjørøya i vassdraget som er vår store målsetting, og hovedårsaken til vårt initiativ i saken. For å få dette til må fisken ha mulighet til å vandre opp til Bleksvatnet. At også annen anadrom fisk (laks og sjø-ørrett) får større produktiv elvestrekning ved dette tiltaket er selvsagt udelt positivt og bidrar til å gjøre vassdraget enda mer verdifullt. Høyst sannsynlig vil noen av disse også gå opp i vannet. Sjørøye som vandrer ut gjør dette etter isgangen om våren (mai/juni), og vandrer opp igjen i juli/august. Laks søker inn mot elva i juni, juli og august, sjø-ørrett noe senere. Følgelig er det avgjørende at vannføringen er tilstrekkelig stor i nevnte måneder. Resten av året må det være vann nok til at yngel og småfisk kan overleve.

I fossepartiet i det gamle elveleiet må det ryddes stein og lages dammer som fisken kan hvile i og "hente tilfart" for å forsere fossen. Vi har studert strekningen, og mener det enkelt lar seg gjøre å lage små dammer, noen steder ved hjelp av en mur med en sentral åpning. Da får man relativt mye vann konsentrert på et lite område, egentlig tilsvarende prinsipp som i en laksetrapp.

Oppgangen i den øverste delen av elva er en utfordring, siden man må ta hensyn til laveste tillatte vannstand. Den skisserte løsningen med en kanal, der høyden reguleres med bord avhengig av vann-nivået i Bleksvatnet synes som en farbar vei. Kanalen bør kunne sikres med et solid gjerde på begge sider.

Vurdering

AJFF representerer friluftssinteressene/sportsfiskeinteressene i denne saken. Sportsfiske er en av de viktigste fritidsaktivitetene i vår befolkning. Andøy har flere gode lakseelver og mange fiskevann. Det er et stort fortrinn, og utvilsomt av stor betydning for folk som vurderer ulike alternativer for jobb/bosted. Minst like viktig er det å holde på de innbyggerne vi har ved å kunne tilby muligheter for rik rekreasjon, herunder sportsfiske. Å kunne fiske etter sjørøye i Bleksvatnet ville nok for mange være selve rosinen i pølsa.

Når NVE skal ta sin beslutning må interessene til regulanten veies mot friluftsliv/sportsfiskeinteressene. Det er beregnet en pris på de ulike tiltakene, der tiltak nr 3 er det dyreste, naturlig nok. Vanskeligere er det å beregne verdien av å reåpne hele vassdrage for vandring av sjørøye og annen anadrom fisk. Denne verdien går langt utover et økt fiskekortsalg!

Andenes 21.09.2011

Andøy Jeger & Fiskeforening

Harald Fodstad

(leder)